

Doctora honoris causa

Cristina Gallach Figueras

UAB

Universitat Autònoma de Barcelona

Doctora honoris causa

CRISTINA GALLACH FIGUERAS

Discurs llegit
a la cerimònia d'investidura
celebrada a la sala d'actes de l'edifici Rectorat
el dia 17 de maig de l'any 2022

UAB

Universitat Autònoma de Barcelona

Índex

Presentació de Cristina Gallach Figueras per Carmina Crusafon Baqués.....	4
Discurs d'investidura de Cristina Gallach Figueras	15
<i>Curriculum vitae</i> de Cristina Gallach Figueras	36
Acord del Consell de Govern	43

PRESENTACIÓ
DE
CRISTINA GALLACH FIGUERAS
PER
CARMINA CRUSAFON BAQUÉS

Rector Magnífic,

Aquest curs acadèmic la Facultat de Ciències de la Comunicació celebra els seus cinquanta anys. Coincidint amb aquesta celebració, la junta del centre, amb acord del 15 de febrer de l'any passat (2021), va demanar a la junta de govern que es pogués atorgar un doctorat *honoris causa* a la senyora Cristina Gallach Figueras.

Avui ha arribat el gran dia i ara és el moment d'explicar tots els motius i raons que justifiquen aquesta petició. De fet, considerem Cristina Gallach Figueras una professional de referència en l'àmbit del periodisme en totes les seves dimensions, tant treballant des dels mitjans de comunicació, com des de diverses institucions internacionals com a portaveu; i alhora, com a exalumna de la UAB, és un magnífic exemple per mostrar que haver estudiat a la nostra universitat esdevé una bona base per poder exercir aquesta professió des de qualsevol punt del planeta, sigui a Barcelona, Moscou, Nova York o Brussel·les.

Permeteu-me anar per parts i fer un recorregut per la seva trajectòria professional per il·lustrar totes seves les facetes.

Cristina Gallach Figueras va néixer a Sant Quirze de Besora, a la comarca d'Osona. El seu interès pel periodisme ja es va manifestar de bon començament. La mateixa Cristina ha explicat en alguna entrevista que la seva vocació de periodista li ve des de ben petita. Quan

---

ella tenia deu anys, la mestra va demanar a les alumnes que fessin un dibuix sobre què volien ser de grans i ella es va dibuixar d'entrevistadora amb un micròfon a la mà. Una mica més endavant, quan tenia catorze anys, es va presentar un dia a l'Ajuntament del seu poble per seguir un ple municipal; encara érem en temps del franquisme. Ella escrivia a la revista *Rebombori*, publicada sota el paraigua de la parròquia de Sant Quirze de Besora.

El 1977 va començar a estudiar Periodisme a la nostra universitat i es va llicenciar el 1982. Va ser de les primeres promocions de la nostra facultat —en aquell moment anomenada Facultat de Ciències de la Informació—, que va obrir les portes el curs 1971-1972. Paral·lelament, el seu interès per altres llengües la va portar també a cursar el primer cicle de Filologia Anglo-Germànica a la Facultat de Filosofia i Lletres entre 1978 i 1981.

Els seus orígens professionals se situen a la premsa comarcal. Va ser una de les fundadores del diari *El 9 Nou* a la comarca d'Osona l'any 1978, en plena transició democràtica. A la redacció d'aquell periòdic pioner de la premsa comarcal, hi van coincidir altres periodistes coneguts, com Ramon Besa, Salvador Sala, Tomàs Puntí, Jaume Collell i Jaume Masdeu, que després seria el seu espòs i amb qui tindria una filla i un fill. La Cristina va arribar a ser subdirectora d'aquest diari.

D'Osona es va traslladar a Barcelona. Del setembre de 1982 al febrer de 1983 va treballar com a reportera de la secció política del diari *El Noticiero Universal*. El març de 1983 es va incorporar als serveis informatius de TVE a Catalunya fins a l'agost de 1984, quan es va desplaçar als Estats Units.

El motiu era cursar un màster gràcies a l'obtenció d'una beca Fulbright-La Caixa. De fet, la Cristina va formar part de la segona promoció d'aquestes beques que finançava l'entitat bancària catalana

---

juntament amb la institució nord-americana. De fet, permeteu-me que faci una breu anotació personal. Aquesta pertinença al col·lectiu de becaris de La Caixa que van obtenir una beca per estudiar a l'estranger és el vincle personal que comparteixo amb la Cristina i el que em va permetre de conèixer-la personalment. Més endavant, els explicaré exactament quan es produeix la nostra trobada.

A Nova York va cursar un màster de Política Internacional amb l'especialització en Diplomàcia, Seguretat i Defensa a la Universitat de Colúmbia, on es va graduar el 1986. Entre els seus professors va tenir l'exassessor de Jimmy Carter Zbigniew Brzezinski. Tot i estar dedicada als estudis, va mantenir les seves col·laboracions periodístiques des dels Estats Units com a *freelance* per a diversos mitjans de comunicació catalans, com el diari *Avui*, l'emissora Catalunya Ràdio i el setmanari *El Món*. Aquells anys ja va cobrir una assemblea general de l'ONU. Va ser quan Ronald Reagan va convidar després a la Casa Blanca el ministre d'Afers Exteriors soviètic Andréi Gromiko.

Allà, a Nova York, va entendre la importància del que passaria en els anys següents a la Unió Soviètica. En tornar a Barcelona el 1986, el primer que va fer va ser matricular-se a l'Escola Oficial d'Idiomes per aprendre rus. D'aquell any fins a 1990 va treballar com a redactora d'*El Periódico de Catalunya*, per al qual va cobrir com a enviada especial diversos esdeveniments internacionals, especialment a l'Europa central i de l'est, com els últims dies de Ceausescu a Romania i la caiguda del Mur de Berlín a finals de 1989.

El 1990 Margarita Rivière, aleshores directora de l'Agència EFE a Catalunya, la va enviar a Moscou de corresponsal, on va ser testimoni del final de la perestroika, la dissolució de la Unió Soviètica i el cop d'estat de 1991. L'octubre de 1992 es va traslladar a Brussel·les, on va ocupar la corresponsalia europea de l'Agència EFE fins l'abril de 1996, on era la responsable de la cobertura informativa de les institucions europees i l'OTAN.

Diríem que Cristina Gallach ha viscut en primera persona els grans esdeveniments històrics de l'Europa de finals del segle xx des d'una posició privilegiada com és la de corresponsal. De fet, aquesta figura es troba en els referents màxims de l'exercici del periodisme. És per a molts, i potser també ho va ser per a la Cristina, el somni amb què arriben molts dels estudiants a la Facultat de Ciències de la Comunicació, i que en el seu cas es va fer realitat fruit del seu treball i excel·lent dedicació.

A partir de mitjans de 1996, la carrera professional de Cristina Gallach va iniciar una nova etapa amb posicions vinculades a les tasques d'informació i comunicació en institucions internacionals. És a dir, que va passar de fer l'exercici actiu del periodisme treballant des dels mitjans al que s'anomena 'l'altra banda', a convertir-se en portaveu de les institucions i responsable del contacte amb els periodistes.

El maig de 1996 va començar a treballar com a assessora de comunicació i portaveu del secretari general de l'OTAN, que en aquells moments era Javier Solana, qui va veure en Gallach una professional que reunia tots els requisits de formació acadèmica, experiència periodística i coneixements lingüístics. Recordem que durant aquesta època, entre el maig de 1996 i l'octubre de 1999, es va viure un període especialment intens, que inclou la postguerra i el desplegament de l'OTAN a Bòsnia, la guerra de Kosovo, l'ampliació de l'Aliança Atlàntica i l'establiment del primer marc de relacions amb Rússia.

Posteriorment, l'octubre de 1999 va ser nomenada pel Consell de la Unió Europea cap de divisió, portaveu i directora de Comunicació de l'alt representant de la Unió per a Afers Exteriors i Política de Seguretat i responsable de «diplomàcia pública» de la política exterior. Aquesta tasca la va exercir durant una dècada, fins al novembre de 2009. Era la responsable de comunicar les activitats de l'alt representant, Javier Solana, i de dirigir la diplomàcia pública de la UE en

---

el marc de l'acció exterior, la seguretat i el sector de la defensa, amb especial incidència en la gestió de crisis i la solució de conflictes.

Com expliquen algunes cròniques periodístiques d'aquells deu anys, els viatges eren molt freqüents. Cristina Gallach podia donar la mà a Hosni Mubarak al matí i fer un cafè amb Condoleezza Rice a la tarda. La llista de polítics i diplomàtics tractats durant aquest període és profusa: de Shimon Peres a Hugo Chávez, dels Clinton a Kofi Annan, de Boris Ieltsin a Hassan Rohani.

A principis de l'any 2010, va ser nomenada portaveu del govern espanyol per a la Presidència del Consell de la Unió Europea, coincidint amb l'entrada en vigor del Tractat de Lisboa. Fou la responsable de la coordinació informativa i la divulgació de les activitats de la presidència espanyola a Brussel·les.

Cristina Gallach és funcionària de la Unió europea, ara mateix en excedència. De fet, el juliol de 2010 es va incorporar a l'equip de Direcció d'Informació i Comunicació del Consell de la Unió Europea. Ha estat la cap de Relacions Públiques i portaveu del Consell de la Unió Europea entre juliol de 2010 i desembre de 2014. Ha tingut una especial dedicació a la divulgació de les polítiques i el paper de les institucions europees en el món acadèmic, on és conferenciant assídua, i en centres d'estudis i debat.

La seva carrera professional també compta amb una trajectòria internacional en l'àmbit multilateral a les Nacions Unides. El 4 de desembre de 2014 va ser nomenada responsable de comunicació de l'ONU pel secretari general Ban Ki-moon. Va ser secretària general adjunta de les Nacions Unides, consellera especial del secretari general entre abril i juny de 2017, i cap de Departament d'Informació pública, on es va convertir en la dona espanyola que aconseguia el lloc de major rang en l'organització. Durant el seu mandat, entre febrer de 2015 i abril de 2017, va dirigir el disseny i l'execució de la comunicació glo-

---

bal, regional i local dels grans temes d'actualitat, amb especial èmfasi en l'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible. Com a cap de comunicació de l'ONU, va tenir 800 persones al seu càrrec, amb 63 oficines per tot el món, entre les quals hi ha la seu central d'Europa, a Brussel·les, i la de Moscou. Entre abril i juny de 2017, va ser també presidenta del Consell d'Administració de l'Escola Internacional de les Nacions Unides (UNIS), responsable de l'estratègia de reformes d'aquesta institució acadèmica, de gran prestigi internacional.

De fet, quan Cristina Gallach era a Nova York, vaig tenir l'oportunitat de conèixer-la personalment quan jo feia una estada de recerca a la Universitat City de Nova York (CUNY). De fet, recordo que em va convidar a un *brunch* un diumenge a casa seva, amb unes vistes panoràmiques davant l'East River. Aquella trobada em va permetre de conèixer totes les qualitats de la Cristina de què tothom m'havia parlat: proximitat, amabilitat, expertesa i una capacitat analítica brillant. Per a mi, tot un referent des del punt de vista professional i de màxima qualitat humana.

En tornar de Nova York, Cristina Gallach es va instal·lar a Brussel·les. De retorn a les institucions europees, va ser nomenada responsable de l'Oficina d'Igualtat d'Oportunitats al Consell de la Unió Europea, sota la direcció de la Direcció General de Gestió. Va ser la responsable de la promoció de les polítiques d'igualtat i inclusió a la Secretaria General del Consell de la UE i de l'aplicació de l'estratègia d'Igualtat d'Oportunitats entre setembre de 2017 i juny de 2018.

A partir de l'estiu de 2018, Cristina Gallach va iniciar una nova etapa professional, en aquest cas en l'àmbit espanyol. Gallach va ser nomenada, el juliol d'aquell any, alta comissionada del Govern espanyol per a l'Agenda 2030. Va ser l'encarregada de coordinar la implementació dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de les Nacions Unides al Govern d'Espanya, a més de la seva divulgació a tota la societat. Ella va esdevenir la cara visible de la promoció dels ODS en els mitjans de comunicació espanyols. No-

---

més cal fer una cerca a Google i trobarem les múltiples entrevistes explicant-ne la importància. Va exercir aquest càrrec entre el juliol de 2018 i el gener de 2020.

Un mes després, el febrer de 2020, va ser nomenada secretària d'Estat d'Afers Exteriors i per a Iberoamèrica i el Carib fins al juliol de 2021. Va ser viceministra responsable de les relacions amb Nord-amèrica, Rússia, Àsia, la regió mediterrània i Àfrica. També de les relacions amb els organismes multilaterals, incloses les Nacions Unides, i les organitzacions de seguretat mundials, inclosa l'OTAN. Va ser responsable de l'aprofundiment de les relacions amb els països de l'Amèrica Llatina, una regió d'especial importància per a Espanya.

Des del març de 2022, és la comissionada especial de l'Aliança per la Nova Economia de la Llengua, amb l'objectiu de mobilitzar part dels Fons Europeus per la Recuperació i la Transformació Econòmica, sota la responsabilitat de la vicepresidenta primera del Govern d'Espanya i ministra d'Economia i Transformació Digital, Nadia Calviño. És la responsable de coordinar l'aplicació de 1.100 milions d'euros en un àmbit de gran potencial, amb l'objectiu de desenvolupar aquest sector de l'economia mitjançant la promoció de la digitalització, la intel·ligència artificial, l'aprenentatge de l'espanyol i les llengües cooficials arreu. El nomenament de Gallach té com a objectiu el desplegament d'un pla per aconseguir que l'espanyol i les altres llengües cooficials siguin idiomes de referència en l'àmbit del coneixement i de la intel·ligència artificial.

Durant la seva carrera professional, Cristina Gallach ha rebut diferent premis i reconeixements. Entre els primers destaquen el Premi Equipara, atorgat per *El Periódico de Catalunya* (2019); el Premi Portaveu de la comissió de gabinets de premsa del Col·legi de Periodistes de Catalunya (2016); el Premi Javier Bueno de l'Associació de la Premsa de Madrid, concedit pel compromís professional (2011); el Premi

---

Ernest Udina, concedit per l'Associació de Periodistes Europeus de Catalunya (APEC), pels esforços en la promoció d'Europa en els mitjans de comunicació (2010); i el Premi ADICEC, concedit per l'Associació de Diplomats en Ciències Econòmiques de Catalunya, per la divulgació de les activitats de la UE (2010). Així mateix, ha estat nomenada col·legiada d'honor del Col·legi d'Economistes de Catalunya (2019); una de les dotze «dones que inspiren Europa» per l'Institut Europeu de la Igualtat de Gènere (EIGE) (2010); i el 2009 el diari *Financial Times* la va triar com una de les trenta persones més influents de les institucions europees.

Alhora, també ha col·laborat amb consells i fundacions privades. Ha estat membre fundadora de Global Women Leaders, Voices for Change and Inclusion, una associació global, integrada per 59 dones que han estat en les posicions més destacades a les Nacions Unides. El seu objectiu és promoure el multilateralisme, la igualtat i la inclusió. Ha estat presidenta honorària de la xarxa Women in International Security (WiiS) i fundadora d'aquesta xarxa a Brussel·les el 2012. En l'actualitat és membre de la Junta de la Fundació Ernest Lluch, amb seu a Vilassar de Mar, dedicada a la promoció del diàleg sobre idees i entre persones.

Després d'aquest recorregut, arriba el moment de concretar tots els motius que justifiquen la nostra elecció.

Primer, la carrera professional de Cristina Gallach Figueras és un magnífic exemple d'una trajectòria que combina l'exercici del periodisme als mitjans de comunicació i a les institucions públiques.

Segon, és una mostra que haver estudiat a la UAB és una base sòlida per poder desenvolupar la carrera professional internacionalment. La seva dilatada experiència en el camp de la comunicació, les relacions internacionals, la seguretat, la defensa i les polítiques de desenvolupament l'han convertida en un referent global.

Tercer, ha estat la primera catalana que ha tingut el càrrec més alt a les Nacions Unides com a secretària general adjunta. A més, Gallach és l'única dona espanyola que ha estat en llocs de rellevància a les tres grans organitzacions internacionals: la UE, l'ONU i l'OTAN.

Quart, és alta funcionària de la Unió Europea, en aquests moments en excedència, on ha ocupat càrrecs de molta rellevància i als quals poques dones han arribat.

Cinquè, és una de les persones de referència a escala mundial en la defensa de l'Agenda 2030 i dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS). Ha estat la impulsora en l'àmbit internacional i estatal de la divulgació dels ODS per convertir-los en un dels temes de referència a l'agenda dels governs i dels mitjans de comunicació.

Sisè, és una gran defensora de la igualtat de gènere i participa en moltes iniciatives per empoderar les dones, sobretot en els nivells directius de les institucions nacionals i internacionals. En destaca la defensa que fa de la igualtat de gènere com l'eina que pot ajudar a construir un món millor. També cal destacar les seves activitats com a mentora de joves professionals per mitjà de diverses ONG amb les quals ha col·laborat intensament. De fet, com ho reconeixia el premi Equipara que li van atorgar el 2019, «el que avui crida el #MeToo, ella fa diverses dècades que ho reclama».

Setè, ha mantingut molts vincles i una relació molt estreta amb el país, tot i que ha viscut molt de temps a l'estranger. Així ho demostren els premis, les distincions i les seves col·laboracions amb diferents institucions socials i fundacions.

Vuitè, i com dirien en anglès, *last but not least*, cal destacar la gran qualitat humana de Cristina Gallach. De fet, el seu exercici professional m'ha fet recordar una frase de Kapuscinski que diu: «Per exercir el periodisme, sobretot, cal ser bons éssers humans. Les males persones

---

no poden ser bons periodistes. Si s'és una bona persona es pot intentar comprendre els altres, les seves intencions, la seva fe, els seus interessos, les seves dificultats, les seves tragèdies». Crec que ella respon exactament a aquesta definició.

És per tot això que tinc el plaer, l'honor i el privilegi de demanar al Rector Magnífic de la Universitat Autònoma de Barcelona que s'atorgui el grau de doctora *honoris causa* a la senyora Cristina Gallach Figueras.

DISCURS D'INVESTIDURA
DE
CRISTINA GALLACH FIGUERAS

UN VIATGE PER LA GEOGRAFIA I LA GEOPOLÍTICA D'EUROPA

Salutacions, autoritats, amics, família...

Agraïments, profunda emoció...

Avui us convido a un viatge que va començar fa més de quaranta anys... Un viatge personal i professional que m'ha portat per tota la geografia europea i que m'ha permès de seguir i en alguns moments d'influir en la geopolítica del nostre continent.

De totes les etapes per les quals ha transcorregut aquest llarg periple, del qual aquesta universitat i, en concret, la Facultat de Ciències de la Comunicació són crucials, poques han assolit la incertesa de l'actual.

El viatge va començar amb la il·lusió d'una transició al nostre país, on no hi havia res escrit, i que estava arrelada en el potencial d'una societat determinada a abraçar la democràcia i treballar per la prosperitat. Com a periodista i alta funcionària internacional, he estat testimoni de primera mà de moments històrics i he pogut contribuir a canvis positius que m'han omplert d'optimisme. Però també de moments tenebrosos. Cap al progrés no s'hi camina en línia recta. De vegades, la història bascula enrere.

En les darreres dècades, a Europa hem protagonitzat moments d'alliberament polític i social extraordinaris. També revolucions globals, com ara la tecnològica, ja que portar l'ordinador a la butxaca ens ha canviat la vida.

Però cal mirar a l'altre extrem del continent, a menys de tres mil quilòmetres. Milions de desplaçats i refugiats, centenars de morts, destruccions arreu... Gent amagada als soterranis, aixoplugant-se al metro per resguardar-se de les bombes... Quan el president Zelensky compara la situació d'Ucraïna amb Gernika, té tota la raó. S'està cometent un nou genocidi a Europa? Un altre? No hem passat per aquí, ja? Vam comprometre'ns a no tornar-hi...

Probablement un dels grans errors geopolítics que hem comès a Europa és pensar que, un cop caigut l'imperi soviètic, la democràcia s'imposaria, les institucions respondrien davant la gent i la societat civil es reforçaria. El gran polític nord-americà d'origen polonès Zbigniew Brzezinski ja va dir que Rússia podia ser un imperi o una democràcia. Però no les dues coses. I si optava per ser un imperi, necessitava sotmetre Ucraïna.

Senzillament, ens hem alliberat d'uns dictadors però n'han sorgit d'altres... Les democràcies s'han expandit, però els populismes i l'extrema dreta van aconseguir, a poc a poc, el poder.

Amics i amigues, tornem a l'inici del viatge.

Com oblidar aquell llunyà dilluns d'octubre de 1977, quan vaig arribar a la Universitat Autònoma de Barcelona per assistir a la primera classe de la Muriel Casals i en Josep Gifreu! Els seguien Salvador Alsius, Josep M. Vallès, Santiago Ramentol, Lluís Bassets... La llista és llarga. De tots, en tinc un excel·lent record i una gran estimació professional i personal.

Em queden tres imatges d'aquell dia: unes aules ben poc acollidores, austeres, bancs incòmodes; desenes de joves sorollosos i despistats, i un cert desordre que em feia dubtar de si em trobava on tocava.

La Facultat naixia. Era fràgil, quasi tot estava per fer. Pràcticament no existia cap de les estructures bàsiques que ara s'exigeixen per emprendre una aventura educativa. El projecte acadèmic s'anava definint. Això sí, desenes d'estudiants s'hi aplegaven, perquè el periodisme era molt atractiu en un país submergit en la més transcendental de les transformacions: de la dictadura a la democràcia.

Feia temps que havia pres la decisió que seria periodista. Una vocació precoç. Volia dedicar-me professionalment a explicar el que passava. Observar el present, preguntar el perquè i utilitzar les paraules i els relats per modificar la realitat. Sempre que fos necessari. Sempre que ho considerés just. Sempre que els valors d'igualtat i respecte en què creia profundament fossin atacats o es poguessin millorar.

Al'escola de monges del Pare Coll de Vic, on vaig estudiar el batxillerat, quan la germana Rosina, que ens donava art i música, va demanar que ens imaginéssim professionalment de grans, ja vaig dibuixar-me amb un micròfon a la mà.

A la Facultat, enmig d'aquella multitud d'aspirants a periodista, m'hi sentia còmoda. M'havia foguejat en el periodisme local i comarcal. Tenia ja força pràctica a aplicar la piràmide invertida, a anar al darrere dels diversos poders polítics i econòmics i de la creixent societat civil d'Osona, i a aguantar pressions dels poders fàctics de la comarca.

Rebombori, la nostra revista de Sant Quirze de Besora, feia, com el seu nom indica, rebombori al poble. En aquell moment de transició, de mobilització general, de canvis, d'il·lusions i d'estrena democràtica, pràcticament tots els estudiants de periodisme de la comarca d'Osona ens vam aplegar al voltant d'*El 9 Nou*.

El vam fundar el 1978. Va ser la nostra escola, perquè, mentre estudiàvem a l'Autònoma, practicàvem en el dia a dia. I sobretot contribuïem a la construcció de les institucions democràtiques, al diàleg social, a les millores urbanístiques, a estimular l'increment d'equipaments dels pobles...

El paper dels mitjans de comunicació en l'avenç democràtic del nostre país, des del nivell local fins a l'estatal, és indiscutible. El premi que la Generalitat va concedir a *El 9 Nou* el 1982, dels primers a la premsa comarcal, va ser un gran reconeixement.

Mentre des del periodisme local reforçàvem la democràcia i les institucions, donàvem veu als qui habitualment no n'havien tingut i fiscalitzàvem els poders públics arreu... Jo començava a mirar més enllà de les nostres fronteres.

El món de les relacions internacionals començava a dibuixar la meua òrbita particular.

I la primera etapa van ser els Estats Units. El president Carter intentava marcar el seu mandat amb una acció exterior més centrada en grans acords internacionals, la promoció dels drets humans i unes polítiques internes abocades a l'educació i a avançar en la inclusió social.

D'aquella estada recordo especialment una discussió en una de les famílies que ens allotjava. El pare, que dirigia una televisió local, es queixava de les noves decisions del president, que l'obligaven a contractar periodistes dones i de raça negra. Un pla d'inclusió francament inacabat.

Probablement va ser el més ben intencionat dels presidents nord-americans. El Carter Center va ser un dels grans espais de promoció de la democràcia i els drets humans arreu del món. Una interessant lliçó: una bona estratègia i unes bones polítiques requereixen també entorns

---

internacionals propicis. Les turbulències del moment no ho eren. I fora de l'Administració hi ha espais molt útils per fer avançar la pau i la concòrdia.

Amics i amigues, permeteu-me canviar de continent. Ara que el tema del Sàhara torna al primer pla de l'actualitat, us recordaré que vaig estrenar-me com a enviada especial en una zona de conflicte, al principi dels vuitanta, amb un viatge al cor del Sàhara Occidental.

A França, el president Mitterrand acabava d'arribar al poder. A Espanya, el socialisme s'enfortia i el Front Polisario volia aprofitar l'ocasió per mostrar al món la seva força utilitzant periodistes espanyols i francesos. Volia convèncer Europa que era l'hora d'abordar una negociació directa amb el Marroc que els conduís cap a la independència.

Havien passat més de cinc anys des de la Marxa Verda i gran part de la població sahrauí malvivía als camps de refugiats de Tindouf, a Algèria.

L'embat de les onades de l'oceà Atlàntic a la costa sahrauí em va impressionar. El guia sahrauí volia mostrar-nos que l'exèrcit marroquí no controlava el seu territori; que ells s'hi movien sense dificultats i que, mentre fos així, hi havia possibilitats de negociar la independència.

Aquests dies de canvi estratègic de la posició d'Espanya he pensat molt en aquells moments! Quaranta anys després, és clar que les diplomàcies europees i dels EUA i els organismes internacionals no han estat a l'alçada. Les responsabilitats són a repartir: manca de voluntat política, unes Nacions Unides dèbils, determinació marroquina per impedir que els sahrauís arribin a la independència i una limitadíssima atenció mundial.

Múltiples crisis mundials més urgents i sagnants han captat l'atenció dels negociadors. L'actual sistema internacional és així d'injust: quan un conflicte s'encapsula i no presenta riscos d'expandir-se, sovint es deixa de banda.

Amics i amigues, parlant de les Nacions Unides, és precisament a la seu de l'ONU, a Nova York, on em porta la pròxima etapa.

Era el 24 de setembre de 1984. Andrei Gromiko, el ministre d'Afers Exteriors de la Unió Soviètica, escoltava des de la sala de l'Assemblea General la intervenció d'un eloqüent Ronald Reagan. Jo ho seguia des de la sala de premsa, plena de gom a gom.

Com a actor que era, Reagan dominava l'escena. Tot dirigint-se directament al ministre Gromiko, li va dir: «Oi que des de la seva cadira fins a la dels representants dels Estats Units hi ha molt poc espai? Per què no fem un esforç i el fem encara més curt?».

Enfocant el seu segon mandat, Reagan va proposar un detallat programa de negociacions per al desarmament nuclear i convencional de les dues superpotències i un pla de diàleg bilateral.

De la mà de la seva amiga i primera ministra britànica Margaret Thatcher, Reagan ja havia posat els pilars d'un gran canvi socioeconòmic al país i al món occidental. Va lluitar contra la recessió econòmica més profunda que havien viscut els EUA després de la Gran Depressió i va basar l'enfortiment del país en polítiques liberals extremes, el *laissez faire* absolut, l'estigma contra l'estat i les retallades d'impostos.

La *reaganomics* va ser tan aclamada com denigrada. I va tenir un gran impacte internacional, sobretot a l'Amèrica Llatina, on les conseqüències van ser perniciosos per als països més febles econòmicament.

Però Ronald Reagan va jugar molt bé algunes cartes. Amb un fort increment de les despeses militars i enfortit econòmicament i política, es va col·locar en posició de força davant d'una Unió Soviètica que certament era una potència nuclear, però extremament dèbil des del punt de vista econòmic.

Aquesta fragilitat era impossible d'amagar. I així ho va acceptar el mateix Mikhaïl Gorbatxov, el mes de maig de 1985, dos mesos després de ser elegit màxim líder de l'URSS, quan va criticar l'ineficaç sistema econòmic soviètic. Era el primer líder de l'URSS que s'atrevia a fer-ho.

A Nova York, a la Universitat de Colúmbia, on aquells anys jo seguia un màster de Relacions Internacionals amb, entre d'altres, el professor Brzezinski, les polítiques ultraliberals del moment no agradaven. Però, al mateix temps, era clar que els Estats Units havien recuperat lideratge en l'escena internacional.

Que entràvem en una era de grans canvis m'ho va revelar el professor Robert Legvold en una de les lliçons magistrals de 1986: «No sabem ben bé què passarà a la Unió Soviètica amb l'arribada de Mikhaïl Gorbatxov, però segur que passaran moltes coses». Legvold, un dels soviètics més reconeguts mundialment, ho va clavar.

De retorn a Barcelona, la tardor de 1986, em vaig apuntar a classes de rus. Passés el que passés no m'havia d'agafar desprevinguda ni poc preparada.

Però abans d'anar cap a Moscou, us proposo una parada a Berlín i una a Bucarest.

La nit del 9 de novembre de 1989 va ser inoblidable. Amb pics i pales i amb una alegria contagiosa, milers de persones es van llançar al carrer per saltar el mur que dividia la ciutat de Berlín. La tarda havia estat moguda. El líder del Partit Comunista del Berlín Oriental, Guenter

---

Schawobski, ens havia convocat a una roda de premsa on ens va donar la notícia més important en dècades: l'obertura del mur per entrar i sortir lliurement.

Vaig córrer cap a la centraleta de telèfons (us recordo que a l'època no hi havia mòbils) per trucar a la redacció d'*El Periódico de Catalunya* i avisar que tenia una notícia espectacular. «Mateo, el muro ha caído», li vaig dir al meu cap de secció, Mateo Madrideo. «Pues las agencias todavía no lo han dado», em va contestar, entre sorprès i, com sempre, rigorós. «Es que los corresponsales de Reuters y AFP están detrás mío, en la cola del teléfono», li vaig replicar.

Europa va iniciar una època de transformacions i canvis profunds. Alemanya es va reunificar. Des de la llibertat, la gent de l'Europa de l'Est va construir la democràcia. No puc oblidar el viatge en taxi des del Berlín Oriental fins a l'aeroport de Tegel, al Berlín Occidental. Al volant del seu Trabant —a l'Europa de l'Est en deien automòbil, d'aquestes quatre llaunes—, el taxista circulava bocabadat per carrers i avingudes que fins llavors li havien estat prohibits.

Quina arbitrarietat tan atroç i, sovint, criminal imposen els murs!

Es van redefinir les fronteres a l'interior d'Europa, van néixer nous estats democràtics. Amb el símbol de la Guerra Freda enderrocat i amb la divisió ja a les pàgines de la història, les noves societats democràtiques es van integrar a les institucions euroatlàntiques. Quin moment tan esperançador!

Però la tasca era difícil, dolorosa. Algunes dictadures comunistes resistien. Per això vull passar per Romania.

Allà, pel Nadal de 1989, la revolució va ser molt més violenta. El dramatisme als carrers de Bucarest, de Timisoara... era colpidor. Va córrer la sang. El règim del matrimoni Ceacescu era atroç.

Va caldre una veritable revolució, a més de traïcions de molt alt nivell, per enderrocar els tirans. Passejar per Bucarest per entrevistar els revolucionaris i preguntar a la gent sobre les seves impressions no tenia res a veure amb l'ambient de festa a Berlín.

Aquell Bucarest era una pista lateral de la gran transformació geoes-tratègica que hi havia en marxa. Moscou n'era la pista central. Vaig marxar cap a la delegació de l'Agència EFE a Moscou amb molt menys coneixement de la llengua russa del desitjat, però amb la frase del professor Levgold ben present.

Amb Gorbaxov no sabíem el que passaria, però sí que seria de gran importància. I així va ser.

L'aterratge va ser colpidor: la grisor de la vida, de l'ambient; la buidor de les botigues, l'escassetat, la manca de tot; l'ambient tèrbol..., la burocràcia administrativa, al banc, a la policia... Tot tenia una porta pel darrere, pel costat. Saber on es trobava el pom exigia molta kremlinologia per detectar els últims moviments de la cúpula del poder.

En aquesta fase de la desfeta soviètica, si alguna cosa hi fluïa era informació.

La *glasnost* propiciada per Gorbaxov tenia una derivada clara: cada dia hi havia notícies. Diputats i representants que mai no havien debatut res interessant en públic ara s'esplaiaven amb els corresponents estrangers.

El mateix Kremlin i el Ministeri d'Afers Exteriors obrien les possibilitats de viatjar per les repúbliques i la societat civil començava a organitzar-se.

El matrimoni format per Andrei Sàkharov, Premi Nobel de la Pau, i Ielena Bonner, i la seva fundació Memorial, creada per retrobar la

---

memòria i les restes de milions de persones víctimes del Gulag, eren sempre fonts inspiradores i segures.

Ho menciono perquè el president Putin va il·legalitzar Memorial just el desembre passat. Fins llavors, s'havia salvat de les ires controladores del Kremlin. Un senyal premonitori del que s'albirava.

La fredor i la grisor de la vida quotidiana contrastaven amb l'agitació, la calidesa i l'energia de la vida política del final de la *perestroika*, de la descomposició de l'URSS, del col·lapse del comunisme.

L'agitació política més intensa venia de les repúbliques bàltiques, que progressivament anaven trencant amb el Partit Comunista de l'URSS, veritable cuirassa que mantenia el regim fermat.

Ni la bona relació que mantenien els Estats Units de Bush (pare) amb la Unió Soviètica de Gorbatxov, ni l'excel·lent reputació que tenia el líder soviètic a l'exterior tenien cap ressonància a l'interior.

Recordeu aquella frase que van compartir el duo Reagan/Thatcher sobre Gorbatxov: «Amb aquest home es poden segellar tractes».

En aquella Unió Soviètica res no funcionava. L'estat d'insatisfacció era absolut: amb les botigues buides i l'esperança de millora perduda, era clar que la transició no tenia futur. L'URSS era irreformable. Recordo una crònica que vaig escriure sobre un home que es va tirar a les vies del metro per recuperar una salsitxa seca que li havia caigut. Va morir atropellat. Era el mateix dia de la desfilada militar a la plaça Roja per commemorar la Revolució d'Octubre. De tancs i míssils, n'hi havia a centenars a la desfilada.

La gent no percebia cap impacte positiu dels canvis. I l'*establishment* comunista, liderat pel KGB, se sentia traït pel col·lapse de l'imperi soviètic a l'Europa de l'Est.

Per això, el prelude de la desfeta final va arribar en forma de cop d'estat el 19 de juliol de 1991, amb una incredulitat enorme i una preocupació extrema.

Amb el president Gorbtxov retingut a Crimea, els carrers de Moscou bullien d'incertesa. El caos ho dominava tot, però una personalitat ja sobresortia: el president de la República Russa, Boris Ieltsin.

Va ser el seu moment. Va salvar Gorbtxov del cop d'estat, de la humiliació a què l'havien sotmès els «durs» del seu propi règim i, al mateix temps, va aprofitar per acabar d'enfonsar l'URSS.

Des de la seu de l'Agència EFE, el 21 d'agost de 1991, vaig teclejar la segona notícia urgent més important que mai he donat: «El cop d'estat ha estat derrotat».

A partir d'aquí, es va desencadenar una voràgine d'esdeveniments. La bandera soviètica va arriar-se en silenci, sense cap cerimònia, el dia de Nadal. A finals d'any, la Rússia de Boris Ieltsin havia enterrat l'URSS.

M'aturaré en dos moments més. A principis de desembre de 1991 vaig anar a Kíiv. Allí se celebrava un referèndum per la independència d'Ucraïna promogut pels mateixos líders fins feia poc vinculats al règim soviètic. Igual que havien fet els comunistes d'altres repúbliques, abandonaven el partit i el règim per sobreviure políticament.

Va guanyar de manera aclaparadora el sí. L'URSS estava liquidada. Per a qui dubti de la determinació dels ucraïnesos a construir un estat, a recuperar una identitat pròpia, mencionaré la imatge de qui seria el president del banc central, un jove ucraïnès-canadenc.

Planejava l'estructura del futur banc, independent del soviètic, des d'un despatx on no hi havia res de res. Una bossa de Chupa-Chups

---

era tot el que tenia i va compartir-la amb mi per sopar mentre l'entrevistava. L'empresa catalana havia obert una fàbrica a Kíiv i era de les poques que, enmig de tanta agitació i escassetat, encara produïen alguna cosa. El futur nou governador ho havia deixat tot al Canadà per ajudar a construir, del no-res, l'estructura bancària del nou estat.

L'altra imatge és del setembre de 1992, ja dissolta l'URSS i en plena efervescència nacionalista i ètnica. Proliferaven els conflictes arreu: entre Armènia i l'Azerbaitjan, a Geòrgia, a Moldàvia, a l'Uzbekistan, al Kirguizistan, al Tadjikistan... Conflictes ara enquistats, no resolts, van sorgir amb l'excusa de protegir la població russa que havia viscut com a elit soviètica arreu.

Vaig anar a Duixanbe, la capital del Tadjikistan, per cobrir la revolució que hi acabava d'esclatar. El més colpidor va ser veure un aeroport curull de famílies d'ètnia russa que fugien cap a la mare pàtria.

De cop, més de vint-i-cinc milions de russos es van trobar vivint en països independents, despullats dels privilegis que havien tingut com a garants del vincle amb Moscou. L'esfondrament soviètic era un cop molt fort per a Rússia, que havia dominat l'imperi soviètic.

Pocs mesos abans, els presidents Ieltsin i Bush, a Hèlsinki, van liderar una gran reforma de l'Organització per a la Seguretat i Cooperació Europea (OSCE). Vam viure el moment fundacional d'una nova arquitectura de seguretat europea.

Ara, trenta anys després, amb la guerra de Putin, aquesta arquitectura està trinxada. Només la recuperació d'un acord geoestratègic i de seguretat a Europa permetrà el retorn de l'estabilitat al continent europeu... amb Rússia inclosa. Però aquesta recuperació trigarà. Primer, s'ha d'acordar un alto el foc; després, els termes de la pau i, més endavant, el marc general de convivència continental.

Putin ha buscat excuses i la mentida de «desnazificar» Ucraïna per evitar que s'hi desenvolupés una democràcia estable. Un veí pròsper, lligat a Occident, és un veritable perill per al règim que ha imposat a Rússia. Aquest és el veritable objectiu de la guerra de Putin.

Amics, la descomposició de l'URSS, molt trasbalsadora políticament, va ser relativament poc cruenta. On la violència va adquirir una dimensió tràgica, amb desenes de milers de morts, va ser en la descomposició de Iugoslàvia.

Als Balcans de la dècada dels noranta es va instal·lar l'horror sagnant i fratricida, només a dues hores de vol de Barcelona i quan la nostra ciutat gaudia del que serien durant anys els millors jocs olímpics de la història.

El nacionalisme serbi, instigat i dirigit pel president Slobodan Milosevic, va reaccionar agressivament a les demandes d'independència de les repúbliques iugoslaves. Sarajevo, ciutat olímpica d'hivern el 1984, va patir el setge més llarg en la història d'Europa. Durant 1.425 dies, quasi 400.000 persones van sobreviure en soterranis, brutes i desespe-rades, convivint amb les rates.

La comunitat internacional, les Nacions Unides i la Unió Europea van ser incapaces d'aturar una agressió que passarà a la història com la guerra a Europa on la maldat criminal va arribar a normalitzar les violacions com a arma de guerra.

Per això, per a mi va ser molt emotiu conèixer, l'any passat, la magistrada de Costa Rica Elisabeth Odio Bellido, a San José, la capital del seu país. Vint-i-cinc anys abans, ella va aconseguir que la justícia internacional declarés les violacions crims de guerra. Ara, els fills d'aquelles violacions, els «nens del silenci», són adults que busquen el reconeixement i lluiten perquè el drama viscut per les seves mares no es repeteixi mai més.

Tanta devastació, tant odi i tanta destrucció feien molt difícil el mandat que van rebre els soldats de l'OTAN d'aplicar els acords de pau, signats sota les mirades de dos dels instigadors, el croat Tudjman i el serbi Milosevic.

Per això, incorporar-me a l'OTAN i trobar-me que la principal responsabilitat del nou secretari general, Javier Solana, era fer el possible per contribuir a la reconstrucció de Bòsnia, destruïda com a país i com a societat multiètnica i enfonsada moralment, era un gran desafiament.

Cada viatge a Sarajevo, a Mostar o a qualsevol altre racó bosnià constituïa un xoc.

Es treballava per fer possible una normalització progressiva, tan necessària com aparentment impossible, i per posar en marxa noves institucions, refer l'economia, crear noves estructures de seguretat, fer justícia i perseguir i processar els perpetradors de les atrocitats de la guerra.

Karadzic i Mladic van ser jutjats i condemnats. Milosevic també va respondre davant la justícia, però va morir durant el procediment judicial. Ens hem quedat sense una sentència condemnatòria del gran culpable.

Impossible parlar dels Balcans sense referir-me a Kosovo. L'OTAN va fer la seva primera guerra per protegir els albanokosovars de la neteja ètnica que durant anys va aplicar el règim de Milosevic. Va ser una experiència dramàtica, que vaig viure amb la responsabilitat de saber que no hi havia alternativa i que s'havia d'aturar el líder serbi.

No hi ha dubte que la caiguda de Milosevic i la democratització de Sèrbia van ser fonamentals per a l'estabilització dels Balcans, traumatitzats per guerres ètniques instigades des de l'odi.

Però l'instrument més influent i decisiu perquè el futur de les noves generacions de la regió sigui radicalment millor del que han viscut les generacions precedents és l'acostament a la Unió Europea. Aproximar-s'hi i, finalment, formar-ne part. Les societats necessiten temps per superar els traumes i també per organitzar i enfortir institucions democràtiques.

Rector, degà, amics i amigues, la Unió Europea s'ha construït a base de crisis. La guerra de Putin a Ucraïna n'és un exemple clar. Les institucions comunes són més fortes que mai. Les polítiques són més decisives.

Ho hem vist repetidament. La inoperància i la ineficàcia europees durant les guerres als Balcans van sacsejar els fonaments de la Unió. En un món globalitzat, la Unió Europea no es podia conformar a jugar la carta del comerç, de l'economia. Per això, el 1999, el primer alt representant de la Unió per a Afers Exteriors i Política de Seguretat, Javier Solana, va rebre el mandat de mobilitzar tota l'energia possible per acabar amb aquesta limitació tan estructural.

El camí cap a una UE forta en l'escenari internacional va arrencar bé, amb idees i el suport de tots els països.

El mandat era clar: primer, mobilitzar tota l'energia possible per estabilitzar les regions veïnes. La seva seguretat era també la nostra. També s'havia de fer seure la Unió Europea a les taules de negociació i assegurar que Europa marqués la diferència en els escenaris en conflicte, defensant els nostres valors i els nostres interessos.

Per tenir èxit, era fonamental que tots els països de la UE desenvolupessin una idea compartida del paper de la Unió al món. Va posar-se en marxa l'Europa de la Defensa, l'acció política de la Unió Europea a l'Orient Mitjà, el lideratge europeu als Balcans, a la Mediterrània.

El primer gran test no va trigar. La invasió a l'Iraq liderada pels Estats Units el 2003 va obrir en canal la Unió Europea. Les manipulacions

---

de la CIA sobre les armes de destrucció massiva de Saddam Hussein van trencar les Nacions Unides, el Consell de Seguretat, la Unió Europea... Recordo l'astorament i la ràbia que vam sentir a causa de la desfeta de la unitat europea. Va ser un cop brutal als esforços per desenvolupar una política exterior comuna. Però el vam superar. I Europa es va enfortir com a actor internacional.

Amics, amigues, quasi al final del viatge que comparteixo amb vosaltres, voldria subratllar una etapa extraordinària. Un temps positiu per a la humanitat en què vaig tenir l'honor de participar activament des del meu càrrec com a secretària general adjunta de les Nacions Unides.

Es va saber aprofitar la millora econòmica mundial, sobretot a Occident, per dissenyar, acordar i posar en marxa un conjunt d'agendes globals. Abraçaven des del desenvolupament econòmic sostenible fins al canvi climàtic, la transició energètica, les migracions, la gestió dels refugiats o l'acció urbanista, clau en un planeta on s'espera que el 2050 el setanta per cent de la població visqui en ciutats.

El 25 de setembre de 2015, a l'Assemblea General de l'ONU no hi cabia ni una agulla. Fins i tot el papa Francesc va fer-hi cap. L'ocasió s'ho valia: es tractava d'aprovar la primera agenda global per a un desenvolupament sostenible, dissenyada amb les persones al centre i assegurant-nos la supervivència del planeta.

L'Agenda 2030 va néixer amb la unanimitat de tots els països del món i el suport del sector privat, que progressivament s'obria a la sensibilitat de la responsabilitat social i de liderar un creixement inclusiu, a més de la necessitat de trencar la connexió i la dependència entre el creixement econòmic i l'abús dels recursos naturals.

S'ha de créixer, prosperar i, alhora, preservar els recursos per a les generacions futures.

Regnava el convenciment que era a les nostres mans aconseguir ser l'última generació que havia conegut la pobresa extrema al món i la primera que superava la catàstrofe del canvi climàtic.

Malauradament, l'arribada al poder de «negacionistes» climàtics com els presidents Trump i Bolsonaro, entre d'altres, va debilitar les agendes globals transformadores.

A més, la pandèmia de COVID també ha significat passos enrere significatius, i la guerra contra Ucraïna, amb l'impacte global que té, especialment en el sector dels carburants i les apujades de preus de les matèries primeres, ha donat un cop fort a l'agenda de sostenibilitat global.

Malgrat això, els objectius s'hauran de complir el 2030 o més tard. L'Agenda 2030 és un gran pacte intergeneracional, el contracte social del segle XXI. El nostre planeta està en joc. I no en tenim un altre de recanvi; com deia el secretari general de l'ONU, Ban Ki-moon, no tenim un «planeta B». Aquest és el missatge central.

Amics i amigues, aquest viatge, apassionant, intens, per moments esperançador, d'altres no tant, sacsejat per convulsions i, sobretot, per canvis positius i agendes transformadores, em porta a la parada final... aquí... avui.

El seu nom és incertesa, i el cognom, crisi.

Des del progrés aconseguit, des d'aquella reunificació d'Europa i la democratització del nostre continent, hem retornat, de sobte, a moments d'ombra.

El president Putin, en declarar la guerra, ens està portant cap a un món sinistre. Un anacronisme. Mai una potència nuclear havia envaït un veí amb qui comparteix història, cultura i múltiples lligams familiars.

Necessitarem temps per clarificar les grans incògnites presents i l'impacte de la situació actual.

Però ja ens podem plantejar algunes preguntes clau.

Ens trobem davant una intersecció històrica que implica una redefinició de l'ordre internacional?

Podria ser. El multilateralisme, amb les Nacions Unides al centre, ha quedat afeblit. Tot i que en aquest moment l'ONU és l'única organització internacional que opera a Ucraïna fent-hi tasques humanitàries, absolutament imprescindibles, el sistema està bloquejat.

Rússia va ser expulsada del Consell dels Drets Humans perquè aquesta decisió s'escapa del sistema de vetos. I a l'Assemblea General Putin va ser estrepitosament derrotat, perquè allà cada país té un vot. Si Putin se'n surt amb la seva voluntat de canviar fronteres per la força bruta, el sistema de les Nacions Unides cruixirà.

Entrem en una nova divisió per blocs?

Tot hi apunta. Dels dos blocs de la Guerra Freda vam passar a un món multipolar, amb un trànsit breu per un cert domini occidental quan la caiguda del comunisme ens va fer pensar que la democràcia i els valors occidentals s'escamparien arreu.

No podem passar per alt que la guerra de Putin té una certa comprensió internacional. Alguns, pocs, la manifesten obertament; d'altres, més nombrosos, no ho diuen obertament, però tampoc no es volen enemistar amb Rússia, ni amb la Xina.

Dos blocs es dibuixen: per un cantó, l'occidental, i per un altre, una lliga que abraça autòcrates, il·liberals, populistes... amb el suport d'al-

---

guns líders del continent africà a punt per passar comptes amb les antigues potències colonials.

Una batalla cabdal serà la de les narratives?

Sens dubte. S'ha analitzat molt a fons. Les noves tecnologies permeten una multiplicació de la manipulació. Per tant, no es tracta només de tergiversar malèficament la realitat o canviar la història. Es tracta de multiplicar aquests missatges amb tots els instruments possibles perquè semblin reals. Només cal mirar l'impacte que tenen els mitjans de propaganda russa arreu, com ara la televisió de Rússia, la lamentablement molt coneguda Russia Today.

Com a periodista, soc una convençuda de la importància de les narratives. Però em rebel·lo davant la constatació i l'absurditat que semblar tingui més impacte que ser; que aparentar valgui més que transformar.

Els drets humans i la democràcia estan en regressió?

Segur. Ho veiem arreu. Setanta anys després de la proclamació de la declaració dels drets humans i quan ens pensàvem que els canvis històrics reforçarien la democràcia, la tendència és a la inversa. Putin i Xi Jinping van signar fa tres mesos una declaració conjunta que es considera l'aliança dels autòcrates, on arriben a dir que hi ha «molts models de democràcia i és la gent d'un país qui ha de decidir quina democràcia vol». Ja sabem quin és el seu preferit.

Amics, per concloure, acabem de sortir de la crisi de la COVID amb l'esforç de tots i el suport col·lectiu i gràcies també a les vacunes i els fons europeus. Hem superat una gran prova per a la salut de tots i estem avançant per superar l'impacte econòmic.

Una pandèmia era improbable, però ha succeït. Una guerra a Europa era impensable, però és una realitat.

Avui hem recordat moments de la història recent d'Europa en què el fil conductor és la democràcia i la llibertat, però també l'horror i la guerra, com ara, malauradament.

L'austríac Stephan Zweig ja ens va dir que «la història no té temps de ser justa. Com a cronista fred, només té en compte els resultats». És dura aquesta frase! Tant de bo que no fos certa.

Vivim moments d'incerteses. La realitat és plena d'incògnites, de riscos, de decisions difícils de prendre. Sabem com Europa vol sortir-ne: més forta, més unida, més pròspera. Jo soc de les convençudes que ho aconseguirem.

Per això, voldria acabar amb les paraules d'una gran periodista bielorrussa. Ella mateixa es descriu com l'orella humana, en contraposició a Flaubert, el llapis humà.

La premi nobel de literatura Svetlana Alexievitx, a qui agraden molt més les petites persones que les grans idees, ens va dir: «La llibertat no és un divertiment instantani, com l'hem somiada. És un camí. Un llarg camí. Ara ja ho sabem».

Moltes gràcies.

CURRICULUM VITAE
DE
CRISTINA GALLACH FIGUERAS

CRISTINA GALLACH FIGUERAS

Nacionalitat: espanyola

Lloc i data de naixement: 1 d'abril de 1960, Sant Quirze de Besora (Osona)

Casada, amb un fill i una filla

EXPERIÈNCIA PROFESSIONAL

Des del març de 2022: **comissionada especial de l'Aliança per l'Economia de la Llengua del Govern d'Espanya**. Encarregada de mobilitzar part dels fons europeus per a la Recuperació i Transformació Econòmica. Responsable de coordinar la gestió de 1.100 milions d'euros destinats a desenvolupar un sector de gran potencial econòmic mitjançant la promoció de la digitalització, la intel·ligència artificial, l'aprenentatge de l'espanyol i les llengües cooficials arreu. Depèn de la vicepresidenta primera del Govern d'Espanya i ministra d'Economia i Transformació Digital.

Febrer de 2020 – juliol de 2021: **secretaria d'Estat d'Afers Exteriors i per Iberoamèrica i el Carib del Govern d'Espanya**. Viceministra responsable de les relacions amb Nord-amèrica, Rússia, Àsia, la regió mediterrània i Àfrica, a més dels països de l'Amèrica Llatina i el Ca-

---

rib, una regió d'especial importància per a Espanya. També responsable de les relacions amb els organismes multilaterals, incloses les Nacions Unides i les organitzacions de seguretat, com ara l'OTAN i l'OSCE.

Juliol de 2018 – gener de 2020: **alta comissionada per a l'Agenda 2030, Govern d'Espanya**. Responsable de la promoció i coordinació de l'aplicació de l'Agenda de Sostenibilitat i Inclusió de les Nacions Unides a Espanya, a través d'accions i estratègies per les diferents administracions públiques, el sector privat i entre la societat civil. Depèn directament del president del Govern.

Setembre de 2017 – juny de 2018: **responsable de l'Oficina d'Igualtat d'Oportunitats del Consell de la Unió Europea**, Brussel·les. Responsable de la promoció de les polítiques d'igualtat i inclusió a la Secretaria General del Consell de la UE i de l'aplicació de l'estratègia d'igualtat d'oportunitats. Adscrita a la Direcció General de Gestió i Recursos Humans.

Abril de 2017 – juny de 2017: **secretària general adjunta de les Nacions Unides, assessora especial del secretari general**, Nova York. Presidenta del Consell d'Administració de l'Escola Internacional de les Nacions Unides (UNIS), responsable de l'estratègia de reformes d'aquesta institució acadèmica de gran prestigi internacional.

Gener de 2015 – abril de 2017: **secretària general adjunta de les Nacions Unides per la Comunicació i la Informació**, Nova York. Responsable del Departament de Comunicació i Informació establint i dirigint les estratègies, els plans i les activitats, al capdavant d'un equip de més de vuit-centes persones i centres de comunicació en més de seixanta països. Membre del grup d'assessors d'alt nivell del secretari general de l'ONU.

Juliol de 2010 – desembre de 2014: **cap de Relacions Públiques del Consell de la Unió Europea i Portaveu**, Brussel·les. Responsable

---

de la promoció de les institucions i polítiques de la UE davant dels mitjans de comunicació i el públic en general.

Gener de 2010 – juny de 2010: **portaveu de la presidència espanyola del Consell de la Unió Europea**, Brussel·les. Responsable de la coordinació de la informació i la difusió de les activitats de la presidència rotatòria.

Octubre de 1999 – desembre de 2009: **portaveu, directora de Comunicació i cap de divisió de l'alt representant de la Unió Europea per a la Política Exterior i de Seguretat**, Javier Solana. Consell de la Unió Europea, Brussel·les. Responsable de comunicar les activitats de l'alt representant i de dirigir la diplomàcia pública de la UE en el marc de la política exterior, la diplomàcia, la seguretat i el sector de la defensa, amb especial incidència en la gestió de crisis i la solució de conflictes.

Maig de 1996 – octubre de 1999: **assessora de Comunicació i Portaveu del secretari general de l'OTAN**, Javier Solana, Brussel·les. Responsable de les relacions amb els mitjans de comunicació durant un període que inclou la postguerra a Bòsnia, el desplegament de les tropes de pau de l'OTAN, l'ampliació de l'Aliança Atlàntica, la guerra a Kosovo i l'establiment del primer marc de relació amb Rússia.

Octubre de 1992 – abril de 1996: **corresponsal europea de l'Agència EFE a Brussel·les**. Responsable de la cobertura informativa de les institucions europees i de l'OTAN.

Abril de 1990 – setembre de 1992: **corresponsal de l'Agència EFE a Moscou**. Període de transcendència històrica que inclou el final de la perestroika, el procés de dissolució de la Unió Soviètica, el cop d'estat de 1991 i el final del comunisme. Nombrosos viatges a les repúbliques i regions en conflicte.

Octubre de 1986 – abril de 1990: **reportera a *El Periódico de Catalunya***, Barcelona. Assignada a les seccions de Societat i d'Internacional.

Enviada especial a diversos esdeveniments internacionals, com ara la caiguda del Mur de Berlín, la revolta a Romania (1989) i les eleccions als Estats Units (1988), entre d'altres.

Agost de 1984 – setembre de 1986: **corresponsal al EUA**. Freelance per a diversos mitjans catalans: *Avui*, Catalunya Ràdio, *El Món* i TVE-Catalunya.

Abril de 1983 – agost de 1984: **reportera dels Serveis Informatius de TVE a Catalunya**.

Setembre de 1982 – febrer de 1983: **reportera de la Secció Política a *El Noticiero Universal*** (Barcelona).

Setembre de 1977 – 1982: **fundadora i directora adjunta del diari regional *El 9 Nou*** (Vic).

INFORMACIÓ ACADÈMICA

- Màster en Relacions Internacionals per la Universitat de Colúmbia (Nova York, EUA), 1984–1986. Especialització en Diplomàcia, Seguretat i Defensa. Amb el suport d'una beca Fulbright.
- Llicenciada per la Facultat de Ciències de la Informació de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), 1977–1982.
- Primer cicle de Filologia Anglo-Germànica, Facultat de Filosofia i Lletres (UAB), 1978–1981.

PREMIS, MENCIIONS I BEQUES

- Maig de 2022: doctora *honoris causa* per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB).
- Novembre de 2016: Premi Portaveu del Col·legi de Periodistes de Catalunya.
- Juliol de 2011: Premi **Javier Bueno**, concedit per l'Associació de la Premsa de Madrid, en reconeixença de la seva trajectòria professional.
- Desembre de 2010: **distinció per part de l'Institut Europeu per a la Igualtat de Gènere (EIGE)** com una de les 12 dones que inspiren Europa.
- Juny de 2010: Premi **Ernest Udina, concedit per l'Associació de Periodistes Europeus de Catalunya (APEC)**, per la promoció d'Europa als mitjans de comunicació.
- Març de 2010: Premi **ADICEC**, atorgat per l'Associació de Graduats en Ciències Econòmiques de Catalunya, per la difusió del compromís europeista.
- Juliol de 2009: seleccionada pel diari *Financial Times* com una de les **30 personalitats més influents de les institucions europees**.
- Agost de 1984 – juliol de 1986: beca **Fulbright/La Caixa** per cursar estudis de postgrau als Estats Units.

CONSELLS I FUNDACIONS

Membre fundadora de **Global Women Leaders, Voices for Change and Inclusion**, una associació global, integrada exclusivament per

---

seixanta dones que han estat en les posicions més altes a les Nacions Unides. L'objectiu de l'Associació és promoure el multilateralisme, la igualtat i la inclusió.

Setembre de 2016 – juny de 2017: **presidenta del Consell d'Administració de l'Escola Internacional de les Nacions Unides (UNIS)**, Nova York.

Presidenta honorària de la xarxa Women in International Security (Wiis), Brussel·les. Fundadora de la xarxa a Brussel·les el 2012.

Membre de la Junta de la Fundació Ernest Lluch (Vilassar de Mar), dedicada a la promoció del diàleg sobre idees i entre persones.

Madrid, abril de 2022

Acord 67/2021, de 2 de juny, del Consell de Govern

Vista la petició formulada pel Deganat de la Facultat de Ciències de la Comunicació, i l'acord de la Junta de la Facultat de data 15 de febrer de 2021 pel qual se sol·licita al Consell de Govern el nomenament de la doctora Cristina Gallach, com a doctora *honoris causa* de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Atès que tant del currículum de la candidata com de la documentació referent als seus mèrits i de les circumstàncies que concorren, queda acreditat que la seva activitat en el camp de la docència i de la recerca la fan mereixedora d'obtenir la distinció de doctora *honoris causa* de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Atès que la Normativa que regula el procediment per a l'atorgament del títol de doctor *honoris causa* aprovada pel Consell de Govern en data 26 de maig de 2004 en el seu article 5.2 estableix que el Consell de Govern podrà atorgar un nomenament cada dos anys a la Facultat de Ciències, la Facultat de Filosofia i Lletres i a la Facultat de Medicina, i un nomenament cada quatre anys a cadascun dels centres restants.

Atès que la proposta de la Facultat de Ciències de la Comunicació compleix els requisits exigits a la normativa abans esmentada.

Vista la conformitat del Gabinet Jurídic.

Per tot això, a la vista de les consideracions anteriors, a proposta de la Junta de la Facultat de Ciències de la Comunicació, el Consell de Govern ha adoptat els següents

ACORDS

PRIMER. Nomenar la doctora Cristina Gallach, doctora *honoris causa* de la UAB.

SEGON. Encarregar a la secretària general l'execució i el seguiment d'aquest acord.

TERCER. Comunicar el present acord a la Facultat de Ciències de la Comunicació.